

Ruh ve Maneviyatın İsbatı Olarak *28. Mektub'un Şerhi*

Yaklaşık 20 yıldır, Risalelerin bölüm numaralarının tesadüfen seçilmediğini, hemen hemen hepsi de sayısal sembolizm bilgilerine mutabık olduğunu görmüştüm. Mesela 10. Söz haşır bahsini, 10. Mektup haşır meydanını, 10. Lem'a haşır meydanındaki manevi cezaları anlatır.

19. Söz, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) risaletini, 19. Mektup Onun velayetini, 19. Lem'a Onun beşeriyetindeki istikametini anlatır.

Ve mesela 27. Söz içtimaiyatı, 27. Mektup Lahikaları, (yani sosyal hayattaki icraatı) işler. 27. Lem'a o gün için siyasi olan, bugün için içtimai olan mahkemedeki müdafaaları anlatır.

Diğer Risaleleri bunlara kıyas edebilirsiniz. Özellikle 8, 18, 28 numaralı Risalelerin metafizik ve manevi kerametlere tahsis edildiğinin farkına varmıştım.

İşte bu cetvele göre, 28. Söz, Cennet ve Cennetteki dağı taşı dahi canlı yapacak olan bilinçten ve oradaki ruhani ve hurilerden söz ederken, 28. Lem'a, kerametlerden, ruhani seyr u sülükten, kâinatın hayvanlar, canlılar ve cinler gibi yüksek bilinç taşıyan değerlerinden söz ediyor.

Konumuz olan bu 28. Mektubun sekiz meselesi dahi konuları ile, cümleleri ile, hatta kelimeleri ile, maneviyatı, ruhani ve latif icraat ve duyguları anlatır; özellikle özel ve ruhani bir müdahale şekli olan *inayet*lerden söz ediyor.

Biz burada sadece cümle ve kelimelerin bu minvaldeki manalarını açacağız. Konunun bütünlüğünün anlaşılmasını ve kâinat çapında ne kadar harika bir düzenin olduğunun anlaşılmasını sizlere bırakıyoruz. İşte:

Birinci Mesele:

a) *Eğer rüyaları tabir edebiliyorsanız*, mealindeki âyet, bize diyor ki: Eğer sembolizmi, metafizik alemin literatürünü, yapısını biliyorsanız, ruhu ve rüyanın iç yüzünü anlarsınız. Eğer bu özellik ve bu dil sizde yoksa, sakın bu konulara girmeyin.

b) Kişisel rüyalar daha çok rüyayı gören kişiye yakın konulardan söz eder. Dolayısıyla eğer bir uyarı veya bir müjde içermiyorsa, vahiy gibi *beşiran ve neziran (müjdeleyici ve uyarıcı)* değilse onunla ilgilenmemek gerektir. İşte Bediüzzaman bu manaya *eski bir rüyanız ve murur-u zamana uğramış...* kelimeleriyle işaret ediyor.

c) Rüyalar haktır ve reeldirler. Fakat onların da tıpkı karanlık gibi –gerçek olduğu halde– bir ölçüsü ve test edilme imkanı olmadığından ehl-i hakikat, *Ben gece değilim ve gece kölesi de değilim. Fakat, Biz güneşin kölesiyiz*, derler. Çünkü güneş (vahiy gibi) ve güneşin aydınlattığı gerçekler ölçülebiliyorlar. Bediüzzaman, bu gerçeği Mevlananın bir şiiriyle şöyle anlatıyor:

“O hayaller ki, metafizik açılıma sahip olan evliyaya tuzak olmuşlar; (gerçekleri ve güzellikleri bir derece örtmüşler.) Onlar, Allah’ın bostanının (evrenin) ayyüzlü (güzel) çiçeklerinin yansımasıdır.”

Burada Bediüzzaman, İmam-ı Rabbani’den ve Mevlana’dan ders alarak diyor ki:

“Biz gerçekçiyiz, ve daima gerçekleri müzakere ederiz. Yoksa hayali ve zevkli olan mistik hallere kendimizi bırakırsak dinin hizmetine zarar vermiş oluruz.”

“Bununla beraber, rüya gerçeği Kur’an tefsirini ilgilendirdiğinden ve bazı perdeli gerçekleri içerdiğinden onunla ilgili yedi gerçek nükte yazacağız. Fakat ilmi ve düsturi olarak...”

Burada ilmîden maksat, genetik ve psikolojik temelli demektir. Düsturiden maksat da istatistik bilgilerle desteklenmiş ve prensip haline gelmiş değerler demektir.

1) “Ölümün küçük bir kardeşi olan uykuya ait...” Bu cümle Zümer suresinin 42. âyetine bir göndermedir. Âyet diyor ki: *İnsanın öz varlığı bilinç ve bilinci taşıyan ruhani soyut yasalardır, Allah uyku anında da ölümden de bu bilinci alıyor. Uyku durumundan sonra bilinci geri gönderiyor. Ölüm durumunda ise onu yanına (metafizik) geçmiş ve geleceğe alıyor.*

“Uyku ölümün küçük kardeşi...” Yani uykuda insanın soyut algılarını sağlayan üst korteks bilinci gidiyor. Onun için ona “ küçük kardeş ” denilmiştir. Ölümden ise insanın tepeden tırnağa kadar bütün vücuduna hükmeden ve bir yazılım olan ruh dediğimiz genel bilinç gider. Yani geçmişe karışır. Yani o derin ve büyük yazılım, yeni bir beden giyer. Mistikler buna astral (necmi, nurani) beden derler.

2) Bediüzzaman rüyayı başta ikiye ayırıyor. Havas rüyası, Hz. Yusuf’un rüyası gibi. Bu kısım rüyalar vahiy görevini gördüğünden Kur’anda çokça yer almışlar. Çünkü bunlar hem sağlıklı oluyorlar, hem de bütün kâinatı ve hayatı ilgilendiriyorlar.

Bir de *Ey insanlar, rüyanızı bir istirahat ve terapi yaptık*, mealindeki ayetten anlaşılan genel halkın rüyaları... Bunlar daha çok kişiseldir. Bir bilinç ifade ediyorlar. Fakat yasa olamazlar.

3) Kur’an ile tefe’ül etmek ve rüyalara güvenip onları bilgi kaynağı kabul etmek dinen yanlıştır. Çünkü bir bilginin ve nesnenin ölçüsü ve kuralı belli değilse, o din ve şeriatın kaynağı olamaz. Peygamberleri ve velileri rüyada görmek de bu kaideye bağlıdır. (Emirdağ II’ye bakınız.)

Çünkü tefe’ül ihtimal de olsa yanlış çıkabilir. Veya rüyanın üç çeşidi olduğundan, rüyanın hangi çeşitten olduğu kesin olarak saptanamaz... Ayrıca rüya sembol ilminden olduğu için herkes yorumunu bilemez. Ve rüyalar bazen tersine görünebilir.

Mesela: Rüyada gülmek ve eğlenmek, günlük hayatta üzüntü demektir. Üzülmek ise sevinç demektir. Pislik görmek gerçek hayatta para olduğu gibi; parayı görmek ise dua ve manevi bir değer demektir. Çünkü insan pislik ve para ile beslenir. Ve çünkü gerçek para, şeref ve devletin manevi değeridir. Biz bu misalleri on bine kadar çıkarabiliriz.

İşte ümitsiz olmamak ve yanlış bilgi edinmemek için bu gibi zannı bilgiler, tam dayanak yapılmamalı... Fakat aşk divanlarıyla tefe’üle izin vermişler. Çünkü aşk kitaplarında kötü manalı konular yoktur. Ayrıca insanların maneviyata ve manevi desteğe ihtiyaçları vardır.

“Rüya üç çeşittir.”

a) Mizacın (insan kimyasının) inhirafından (dengesizliğinden) hayal duygusu, bazı kimyevi terkiyat yaptırır. Veya bazı suretler (fotoğraflar) diktirir. Bunlar da rüya olarak gözükür.

b) Veya daha önce etkili bir şekilde yaşanan ve hafızaya kaydolan heyecan verici önemli olayları hayal tetikler; ta'dil ve tasvir eder. Onlar veya gerçekleştikleri mekanlar, rüya olarak görünürler.

Kur'an bu iki kısma "Ahlam (akıl ve bilinç) demetleri" der. Bunlar sembolik olmadıkları için, ayrıca uyarı ve müjde içermedikleri için yorum istemezler. Bu iki çeşit rüyanın faydası ise, sadece insanı terapi etmesidir veya doktorlara malzeme olmasıdır.

c) Bir üçüncü kısma da rüya-i sadıka (dış dünyaya yönelik ve isabet eden, insanı ya uyaran veya müjdeleyen rüya) denilir. Bu üçüncü kısım rüyanın mekanizması veya programı şöyledir:

İnsan en zirve bir şekilde terbiye edilip yaratıldığından onda yüzlerce manevi duygu ve latife var. Bunlardan Latife-i Rabbaniye veya kalbin iç yüzü denilen en temel bir duygu, alem-i gayb denilen, geçmiş ve geleceği içeren öte aleme açılır: o alemin sembol ve mukadderatını ve içindekileri görür.

Bu görüşün gerçekleşmesi için ise, maddi ve üç boyutlu olan ve bu aleme bakan göz-kulak gibi duyguların kapanması gerekiyor. Psikiyatri tabiri ile üst korteks kapanınca beynin ortasındaki ve dibindeki duygular devreye girer.

Bu durum avam için ancak uykuda gerçekleşir... Veliler için ise mürakabe ve manevi dalış halinde olur... Peygamberler için ise bu iki şekilde olduğu gibi; bütün varlığı ilgilendiren ve sevindiren bir bilgi-işlem akışı şeklinde de olabilir. Bu üçüncü şıkka vahiy denilir.

1) Hadis-i sahih ile sabittir ki; peygamberliğin kırk bölümünden biri (23/6 ay) rü'ya-i sadıka şeklinde tezahür etmiştir.

"Bu mesele gayet mühim ve uzun ve derin olduğundan onu başka vakte bırakıyoruz."

[Bu kardeşiniz de yine Risale-i Nur'un deyimlerine dayanarak bu kısmı beş başlık altında Kur'an Vahyinin Hakikati diye bir makale yazdım; iki kitabımın eki olarak da yayınladım. Ayrıca Miracın Hakikati olarak iki konferans verdim. Ve 29. Söz'ün bu hakikatle ilgili kelimelerini şerh ettim.]

2) "Rüya-ı sadıka (dış dünya gerçeklerine uygun olarak gerçekleşen rüya) hiss-i kablel-vukuun (önsezinin) fazlaca inkişafıdır, gelişmesidir."

İşte fizik-metafizik bütün varlığı ilgilendiren bu duygunun iyice anlaşılması için 10 temel noktayı açıklamak gerekiyor:

a) İnsan beyninde nasıl göz ve kulağı, üzüntü ve sevinci temsil eden birer lob varsa; insanı belli işlere iten saika ve belli şeylere karşı aşırı istek uyandıran şaika duygularını temsil eden loblar da bugün ilmen tespit edilmiştir.

Üstad zamanında beynin bu yapısı bilinmediğinden O, bu duyguları pratik deneylerle istatistik ilminin çerçevesi içinde onları belli bir kural içine almıştı. Fakat yüzde yüz isabet olmadığından Üstad bu tespitlerini yazmadı.

Mesela insanın sağ elinin avucu kaşındığında yüzde doksan ihtimalle o kişiye para gelecek denilebilir. Fakat isabet yüzde yüz olmadığından bunu bir bilim verisi olarak yazamayız.

b) Yıldızların yerlerini almasından tutun da, ta çok yüksek ve derin bilinç ifade eden hayvanların hayatlarını yönlendirmeleri gerçeği karşısında insanlar 3'e ayrılmışlar.

➤ Tabiat denilen madde yığınının tesadüflerle gelişen ve bizce iyi bilinmeyen davranışları sonucu oluyor dediler. Buna eski tabir ile sevk-i tabii, bugünün tabiri ile içgüdü dediler.

➤ Dindar insanlar ise, bunlar Allah'ın emriyle olmuş, dediler: Fakat mekanizmayı açıklayamadıkları için ipin ucu materyalistlerin elinde kaldı.

➤ Sonra sibernetik sisteminin bilinmesiyle, Allah'ın kudreti (enerji) ilmi (yazılım) ve iradesi (program) ile sonsuz bir bilinç içeren bu yapının komuta ettiği bir ilham ve bir bilişim olduğu anlaşıldı. Fakat bu anlaşılma 80'li yıllardan sonra oldu. Bediüzzaman ise ta 1930'da bu gerçeğe *ilham-ı fitri* dedi. Evet ilhamdır, bilinç veriyor. Ve fitri bir yazılım ve programdır. Bediüzzaman materyalistlerin sevk-i tabii deyimlerini ve izah biçimlerini kabul etmiyor. Sonsuz bilinç içeren bu gerçeği kör ve sağır bir şekilde materyalize etmek bir cehalet ve ahmaklık olduğunu söylüyor.

c) Yani sonsuz bilinç içeren bu sibernetik sistem, yani bilinçli olarak bir şeyin her şeyle, her şeyin bir şeyle etkileşimi, adeta sonsuz bir ilim ve irade istediğinden buna ancak "*kader-i İlahî*" denilebilir, dedi. *İlahi* dedi; çünkü, sonsuz bir realite olmayan bir şey mabud olamadığı gibi, bu sonsuz sistemi de yönetemez. *Kader* dedi. Çünkü adeta bu dosyalar göz ile dahi görülebilirler.

d) Evet ilmen sabittir ki, evrim sürecinin alt katmanları –balık ve bitkiler gibi– soyut düşünceyi sağlayan üst korteksten daha çok bilinç içeriyorlar. Onun için Üstad misaller olarak kedigilleri, kuşları, bedevi hayvanları, özellikle arıyı numune olarak sunuyor.

e) Bu hiss-i kablel-vukuun bedevilerde (mesela Kürtlerde) çok geliştiğini söylüyor. Bu konuda Mircea Eliada'nın Mitlerin Özellikleri adlı kitabına bakınız.

f) Birgünlük arı yavrusunun adeta uzay aracı gibi onu yönlendirecek bir yazılıma ve bilince sahip olduğunu ispat ediyor. Ve bunu 17. Lem'anın 8. Notasında açıklıyor.

g) Duygularını günahlarla yıpratmayan ehl-i salihatte ise bu önsezinin daha çok geliştiğini ibadetler ve sevaplar insanın ruh yazılımını zengin ettiğini bu zenginliğin halk arasındaki ismi ise hayır ve hasenat olduğunu söylüyor.

h) Velilerde ise bu duygu tamamen geliştiğinden onlar adeta beden şeklinde görünen birer mücessem ruhturlar; dolayısıyla önsezi, keşif ve keramet gösterirler, diyor ve bununla, kâinatı madde yığını olarak gören materyalistlerin sorumlu olduğunu gösteriyor ve uyarıyor. Kendisinin de bu hiss-i kable'l-vukuu ve velayet görüşünü kurala bağlamak istediğini fakat tam yapamadığını dile getiriyor.

ı) Avamın bu gibi engin ve zengin duygulardan payı ise, rüyada yani uykuda gerçekleştiğini, onlar da bu şekilde zamanın baskısından kurtulduğunu, ruhları hür olarak bu nevi metafizik gerçekleri gördüğünü söylüyor.

Evet, uyku nasıl ki avam için rüya-i sadıka cihetinde bir mertebe-i velayet hükmündedir; öyle de, umum için, gayet güzel ve muhteşem bir sinema-i Rabbanîyenin seyrangahıdır. Fakat, güzel ahlaklı güzel düşündür; güzel düşünen, güzel levhaları görür. Fena ahlaklı, fena düşündüğünden, fena levhaları görür.

Hem herkes için, alem-i şehadet içinde alem-i gayba bakan bir penceredir. Hem mukayyed ve fani insanlar için, saha-i ıtlak bir meydan ve bir nevi bekaya mazhar ve mazi ve müstakbel, hal hükmünde bir temaşağahdır. Hem tekalif-i hayatiye altında ezilen ve meşakkat çeken ziruhların istirahatgahıdır. İşte bu gibi sırlar içindir ki, Kur'an-ı Kerim, Wecealna newmeküm subaten nev'indeki âyetlerle, hakikat-i nevmiyeyi ehemmiyetle ders veriyor. ” (Mektubat, sh. 333)

j) “Güzel ahlaklı, güzel düşünür. Güzel düşünen güzel rüyalar görür.”

Yani insanın sorumlu olduğu alan düşünce, hareket ve üst korteks faaliyetleri kısmıdır. Yüzeysel rüyalar daha çok bu kısımda gerçekleşir. Yani insan sadece bu alanda beynindeki dosyaları değiştirme şansına sahiptir. Ruhi yazılım potansiyelini –negatifi ile pozitifini ile– istediği gibi olumlu veya olumsuz alanlarda kullanabilir. Sorumlu olduğunu ispat eder. Mükafat ve cezayı hak ettiğini gösterir.

Yani insan, ruhunun genetik dosyalarını yapı olarak değiştiremezse de onları kullanmada ve yönlendirmede ve değerlendirmede hür ve özgürdür. Çünkü imtihan meydanı olan bu dünya göreceli gerçeklerle doludur. Bir insan diğerine göre kötü iken, bir başka duruma göre iyi sayılabilir. Onun için birey bazında biz kimseyi yargılayamayız. Biz ancak karakterleri ve kavram bazında iyi ile kötüyü yargılayabiliriz. Hz. İsa'nın dediği gibi *Yargılamayın ki, yargılanmayasınız*. Çünkü yargılamak için sonsuz ilim ister. İşte Kur'anda geçen *Hüküm yalnızca Allah'ındır*, âyeti bu manadadır. Çünkü ancak Allah sonsuzdur.

Şimdi kader bahsine girdik; müsvedde kağıdımız özerklik sembolü olan 13. sayfaya geldi. Hayatı temsil eden J maddesini bitirdik ve bir sonraki 10. ara başlığımız *Rüya ve Kader* bahsidir.

3) “Rüya ve Kader”

ALTINCISI VE EN MÜHİMİ: *Rüya-i sadıka benim için hakkalyakîn derecesine gelmiş ve pekçok tecrübâtımla kader-i İlahinin her şeye muhit olduğuna bir hüccet-i katı' hükmüne geçmiştir. Evet, bu rüyalar, benim için, hususan birkaç sene zarfında o dereceye gelmiştir ki, mesela yarın başıma gelecek en küçük hadisat ve en ehemmiyetsiz muamelat ve hatta en adi muhaverat yazılı olduğunu ve daha gelmeden muayyen olduğunu ve gecede onları görmekte, dilim ile değil, gözüm ile okuduğum bana kat'î olmuştur. Bir değil, yüz değil, belki bin defa, gecede, hiç düşünmediğim halde, gördüğüm bazı adamlar veyahut söylediğim meseleler, o gecenin gündüzünde, az bir tabir ile aynen çıkıyor. Demek, en cüz'î hadisât, vukua gelmeden evvel hem mukayyedir, hem yazılmıştır. Demek tesadüf yok; hadisât başıboş gelmiyor, intizamsız değildir.*

Burada *Altıncısı ve en mühimi* denilen bu paragrafta iki şey vurgulanıyor:

a) Bu parça geçmiş ve geleceği ile bütün varlık aleminin saf ve sonsuz bir bilinç, yazılım ve düzen yani ruh ve mana içerdiğini gösteriyor, materyalizmin iflasını deklare ediyor.

b) İnsan iradesinin bu sonsuz bilinç ve düzen denizi içinde sonsuz manalardan faydalanarak, dünyada dahi bir bilinç cenneti içinde hayatını ve kendine ait fidanını yaşayabilir ve geliştirebilir. Burada *irade ve kader gibi iki zıt şey nasıl beraber işliyor?* diye bir soru gelebilir.

Onun da cevabı şudur:

➤ Sonsuzda bu ve buna benzer zıtlar, birleşir birbirini tamamlar... Zaten sistem sonsuz olduğundan ve düzenlilik ile beraber sonsuz alternatifli ihtimaller var olduğundan ve materyalistler bu sonsuz mekanizmayı anlamadıklarından kaosa ve madde şeytanına yem oluyorlar.

➤ Mesela 6 sayısı, aynı zamanda 3 tane ikiyi ve altı biri ve 2 tane 3'ü içerir. İşte birer dosya kabul edilen bu düzenli varlıklar, iradelerini ve öz benlerini korumakla beraber, altının altılığına ters değiller. Altının da bu geniş kapasitesi onlara aykırı değildir.

➤ Evet varlık matematikseldir, ikili sisteme göre işleyen sibernetik bilinçtir ve sonsuzdur. Fakat bir kısım iç hikmetler için göreceli büyüklükler ve küçüklüklerle sınırlandırılır.

➤ Fizik dersinde sıfır, iki, üç ve dört boyutları gördüğümüz gibi, her bir boyut kendi içinde hür ve müstakil olduğu halde, bir üst boyutun içinde ve izni altındadır... Dolayısıyla geçmiş ve geleceği içeren, soyut ve manevi olan kader dosyalarını anlık ve maddi bu dünyamızın bir özelliği olan öncelik ve sonralık değerleri ile teraziye çekmemek gerekir.

Ve bazı insanlar bu üst katmanlardan pek çok değeri elde ettiğinden, bizim bu üç boyutlu dünya değerlerine tenezzül etmiyorlar. Geri kalan izahatı 26. Söz'e bırakıyorum.

4) “Örnek Bir Rüya”

Nur cemaati içinde çokça tartışılan bir güzel ve kollektif ruhu gösteren ve ruhun, maneviyatın, özellikle şahs-ı manevi denilen kollektif kişiliğin mahiyetini açıklayan bu rüyanın sadece yedi kelimesini şerh edeceğiz. Diğer kelimelerin izahı ise bizi aşar. İşte:

“İslam dünyası meydanlığı ”

Yani ruh ve vahiy gibi soyut yazılımlar somutlaşmak için beden ve coğrafya gibi mekanları gerektirir. Çünkü somut olan madde mekan ister. Zaten madde uzayan nesne demektir. Evet maddeyi madde yapan içindeki ilim ve dışındaki mekandır.

“Meydanın sonundaki Isparta”

Demek bu materyalist asırda İslam Alemi mana olarak küçülecektir. Bu asrın karakteri, bulanıklık, eğlence ve tembellik olduğundan ve madde ile manayı birleştiren İslam ise tevhidi, netliği, sorumluluğu ve çalışmayı istediğinden bu asır yapı olarak İslam ruhuna aykırı bir asırdır. Bir takım Nurcular ise, sınırlı sayıda da olsalar kalblerini (ruhani boyutlarını) kurtarıyorlar. Bunların sayısı ise kitapta geçtiği gibi 12'dir. Onlar, 12 Sıpt, 12 Havari, 12 Mezhep, 12 Tarikat gibi birer kollektif şahs-ı manevi (ruhani bir yapı) kurarlar. Bu asra birer ruh olurlar.

“Onlar telsiz aletlerin ahizeleri gibidirler.”

Yani kalbleri, ruhları, hiss-i kable'l-vukuları çok kuvvetlidir. Bunlar bilgi ve iletişim çağında genişleyeceklerdir. Sonra dünya bunlara benzemeye çalışacak; onlar ise merkez olacaklardır.

“Sarıklı küçük genç..”

Sarık, pratikleri uygulama işaretidir. Küçük genç, eğitim seferberliği demektir.

“Kuvve–i velayetle ortaya çıkacak..”

Velayet, Allah’a yakınlık demektir. Bu yakınlık dikey bir şekilde değildir. Yataydır. Yani bir şeyi her şeye ve her şeyi bir şeye entegre eden bu kuvveti elde eder, onu hizmette kullanır.

Demek sadece maddeyi esas alanlar ve sadece spiritüaliteyi esas alanlar elenecekler.. Meydan birlik, bütünlük ve tevhid ehli olan müslümanlara kalacaktır.

27. 06. 2008
Bahaeddin Sağlam